

УДК 330.131.7

*А.В. Гриньов,**д.е.н., Харківський національний автомобільно-дорожній університет**К.О. Попкова,**Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

ПРОБЛЕМИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СВІТОВОЇ КРИЗИ

У статті розглянуто ключові проблеми залучення іноземного капіталу в Україну шляхом аналізу інвестиційного потенціалу та ризиків, порівнюючи їх з аналогічними показниками розвинених країн.

In the article the main problems of attracting the foreign capital to Ukraine are considered by the analysis of investment potential and risks, comparing them with analogous indexes of developed countries.

Ключові слова: *інвестиції, світова криза, іноземний інвестор, інвестиційний клімат, світові ринки.*

Вступ. З посиленням тенденцій до глобалізації та інтернаціоналізації Україна, яка стала на шлях інтеграції у світове господарство, прагне створити відкриту економічну систему. Щоб подолати інерційний, застарілий індустріальний етап розвитку і вийти на світові ринки необхідні значні капітальні вкладення, але ситуація ускладнюється тим, що проблема інвестування вирішується в умовах світової економічної кризи, коли попит на інвестиції значно перевищує їх пропозицію. Тому при практично повній відсутності власних засобів велике значення мають іноземні інвестиції в економіку України. Однак за оцінками внутрішніх й іноземних суб'єктів інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим для залучення капіталу в економіку країни.

Постановка задачі. Метою статті є аналіз інвестиційного клімату країни для виявлення певних недоліків і переваг при залученні капіталу іноземних інвесторів.

Результати. Стабільний розвиток інвестиційної діяльності країни сприяє залученню капіталу іноземних та вітчизняних інвесторів. З метою створення привабливого інвестиційного клімату та розвитку інфраструктури інвестиційної діяльності для забезпечення сталого економічного зростання та підвищення життєвого рівня населення згідно з Постановою від 28 грудня 2001 р. № 1801 затверджена Програма розвитку інвестиційної діяльності на 2002-2010 роки. Виконання Програми забезпечить створення сприятливого інвестиційного клімату в Україні [2].

Згідно з цією програмою планується підвищення інвестиційного потенціалу та зменшення ризику, що поліпшить привабливість країни для іноземних інвесторів. Інвестиційний потенціал країни характеризується зростанням ВВП, сальдо зовнішньоекономічної діяльності, ПП, доходу населення, зменшенням індексу інфляції тощо.

Динаміку ВВП за останні 5 років наведено на рис. 1. Аналізуючи рис. 1, можна констатувати, що за період, який розглядається, ВВП збільшився у 2,37 рази. Найбільший абсолютний приріст спостерігається у 2005 році (96339 млн.грн), найменший – у 2007 році (39117,78 млн.грн) [1].

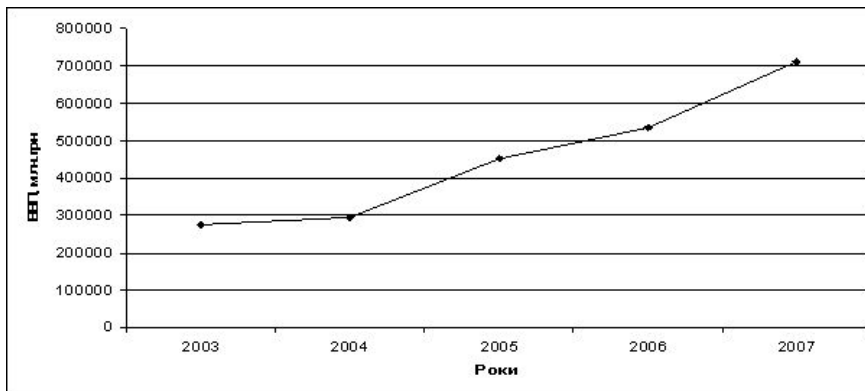

Рис. 1. Динаміка ВВП України за період з 2003 по 2007 роки

Профіцит Зведеного бюджету за 2007 рік становить 5,9 млрд.грн, що у 1,44 рази перевищує ідентичний показник у 2003 році [1].

Ще одним важливим показником, що характеризує інвестиційний клімат країни, є прямі іноземні інвестиції в Україну (табл. 1).

Таблиця 1. Обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну за період з 2003 по 2007 рр. [1]

Роки	Прямі іноземні інвестиції в Україну, млн.дол.США
2003	1322,6
2004	2252,6
2005	7843,0
2006	4717,3
2007	7881,7

Дані табл. 1 свідчать, що за період з 2003 по 2007 рр. в Україну було залучено 24017,2 млн.дол.США.

Але у 2006 році спостерігається зменшення обсягів прямих іноземних інвестицій в Україну (на 40 %) внаслідок політичних та економічних перетворень.

Більшість українських інвесторів віддають перевагу іноземним об'єктам інвестування, про що свідчить збільшення прямих іноземних інвестицій за кордон за останні 5 років на 6295,1 млн.дол.США (табл. 2).

Таблиця 2. Обсяги прямих іноземних інвестицій з України за період з 2003 по 2007 рр. [1]

Роки	Прямі іноземні інвестиції в Україну, млн.дол.США
2003	21,7
2004	32,6
2005	20,9
2006	23,8
2007	6196,1

Пріоритетними об'єктами інвестування для України за останні роки (за період з 2003 по 2007 рр.) є Іспанія (41,47 млн. дол. США), Польща (20,94 млн.дол.США), Об'єднане Королівство (14,28 млн.дол.США), Австрія (8,53 млн.дол.США). Пріоритетність цих країн у залученні капіталу українських інвесторів пояснюється розвиненістю економіки (зростання ВВП, обсягу виробництва та експорту, інноваційного та інформаційних індексів, зменшення інфляції), політичною стабільністю та надійністю інвестування.

На рис. 2 зображено зіставлення середнього рівня ВВП країн, привабливих для інвесторів України.

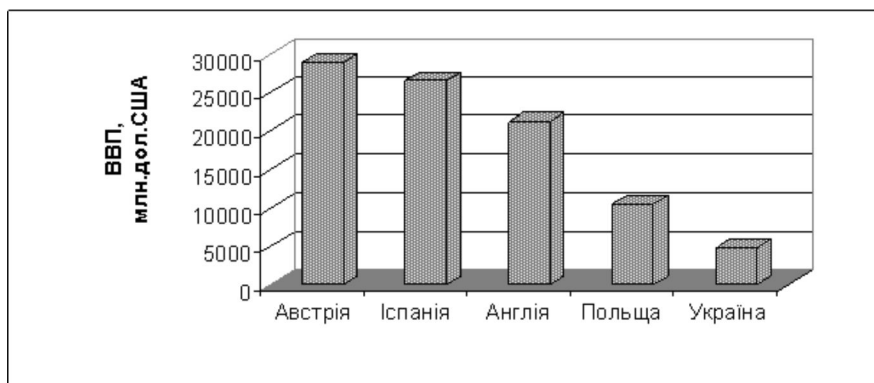

Рис. 2. Зіставлення середнього рівня ВВП країн за останні п'ять років

Спираючись на отримані результати можна зробити висновок, що найбільший рівень ВВП в Австрії (28910 млн.дол.США) і відповідно найменший в Україні (4800 млн.дол.США), що негативно впливає на розвиток інвестиційної діяльності України.

Індекс інфляції за період з 2003 року по 2007 рік в Україні збільшився на 8,4 %, що свідчить про нестабільність цін та доходів населення України і значно перевищує відповідний показник в Польщі, Англії, Австрії та Іспанії (табл. 3).

Разом з цим Об'єднане Королівство, Іспанія, Австрія та Польща належать до країн найбільших експортерів товарів, їх експорт відповідно складає: 6,63; 2,31; 1,35; 0,65 % від світового.

Таблиця 3. Середній рівень інфляції за період з 2003 по 2007 рр. [1]

Країна	Індекс інфляції, %
Польща	0,7
Австрія	1,4
Іспанія	2,1
Об'єднане Королівство	3,5
Україна	11,8

Розвинутими, порівняно з Україною, є інноваційна діяльність та інформаційно-комунікаційні технології, про що свідчать дані рис. 3.

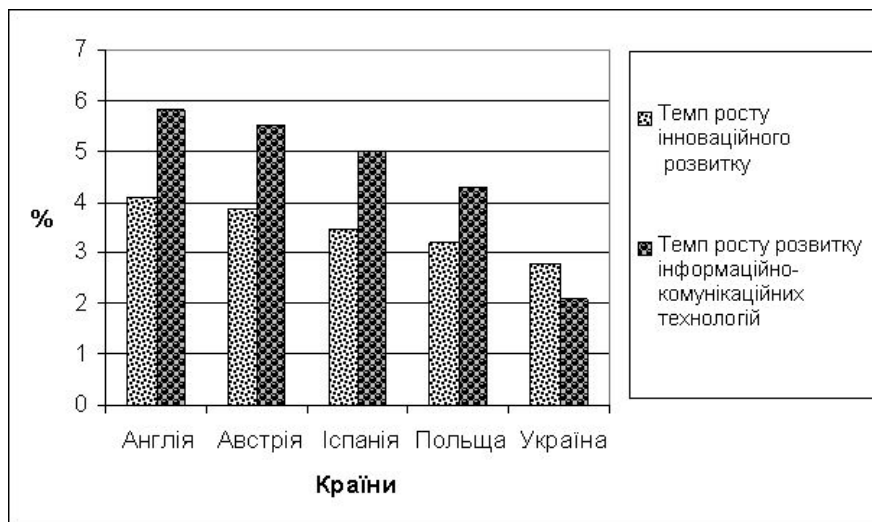

Рис. 3. Темпи росту інноваційного та інформаційного розвитку

Значно збільшує ризик інвестування в Україну і її політична ситуація, ключовою проблемою якої є неефективна модель розвитку, неадекватність управління, нерозвиненість демократичних інститутів, невідповідність професіоналізму влади характеру завдань, що не дозволяє забезпечити надійний соціально-економічний розвиток країни і створити привабливий інвестиційний клімат.

Інвестиційну діяльність в Україні регулюють безліч нормативно-правових актів: Закони України «Про інвестиційну діяльність», «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)», «Про зовнішньоекономічну діяльність», «Про цінні папери і фондову біржу» тощо. Однак, характерними рисами законодавства України є нестабільність та невизначеність, що значно ускладнює її інтеграцію в глобальну систему в цілому та світовий ринок капіталів зокрема.

Несприятливим для залучення інвестицій залишається і соціальний клімат України. За останні роки значно загострилась криміногенна ситуація: зросла кількість злочинів у сфері службової діяльності, збільшилось число грабежів. За період з 2003 р. по 2007 р. міграційне скорочення населення склало 94,4 тис. осіб, кількість померлих складає 817, 4 тис. чол.

Висновки. Аналізуючи отримані дані та порівнюючи їх з розвинутими країнами, можна зробити висновок, що не зважаючи на збільшення ВВП, доходу населення, обсягів прямих іноземних інвестицій та зовнішньої торгівлі, залученню іноземного капіталу в Україну заважає економічна та політична нестабільність, недосконалість законодавчої бази тощо, що спонукає українських інвесторів вкладати капітал в інші країни і відповідно зменшує обсяги інвестування в країну.

Список використаних джерел:

1. <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Програма розвитку інвестиційної діяльності на 2002-2010 роки.

Стаття надійшла до редакції 05.11.2009 р.